

*Analys av
allsvenska föreningarnas
ekonomi 2005*

**Svenska Fotbollförbundet
Kjell Sahlström**

Innehåll

	Sida
Föreningarnas resultat	3
Föreningarnas intäkter	5
Föreningarnas kostnader	9
Föreningarnas spelartransfer	13
Eget kapital, soliditet samt Elitlicensen i korthet	15
Samband mellan föreningarnas kostnader och tabellposition 2005	18
Bolagiseringstrender	19
Sammanfattning	20

Analys av allsvenska föreningarnas ekonomi 2005

Svenska Fotbollförbundet har kartlagt det ekonomiska utfallet i de allsvenska föreningarna för år 2005. Kartläggningen bygger på uppgifter inrapporterade av de allsvenska klubbarna samt deras årsredovisningar/årsbokslut, vilka är reviderade av auktoriserade eller godkända revisorer.

Obs! Samtliga belopp i tabeller nedan i mkr om ej annat anges.

Allsvenska föreningarnas resultat

Föreningarna i Allsvenskan redovisade 2005 sammantaget ett överskott uppgående till 15,0 mkr (2004: - 4,3 mkr). I detta resultat ingår ett överskott från spelaromsättning (spelarförsäljningar och spelaruthyrning minus såväl direkt kostnadsförda spelarförvärv som avskrivningar balanserade spelarförvärv samt spelarinhyrning) på 74,0 mkr (2004: 10,8 mkr).

År 2005 spelade ingen förening i Champions League (C.L), vilket heller inte någon förening gjorde åren 2001 – 2004. Detta innebär att Champions League inte påverkat det ekonomiska resultatet för föreningarna i Allsvenskan under de senaste fem åren.

Resultat från verksamheten exklusive spelaromsättning redovisade ett underskott - 59,0 mkr (2004 – 15,1 mkr), vilket är en försämring med 43,9 mkr jämfört med år 2004.

Resultatets beståndsdelar 2005, mkr

	<u>2005</u>	<u>2004</u>	<u>2003</u>
Driftresultat	- 49,5	- 13,9	- 29,7
Spelaromsättning	+ 74,0	+ 10,8	+ 13,9
Finansnetto	+ 2,3	- 4,1	- 5,2
Resultat före extraord & bokslutsdispositioner	+ 26,8	- 7,2	- 21,0
Extraordinära poster & bokslutsdispositioner	- 11,8	+ 2,4	- 7,3
Inkomstskatt	+/- 0,0	+ 0,5	+ 0,4
Redovisat resultat	+ 15,0	- 4,3	- 27,9

Tabell 1

Av de 14 föreningarna i Allsvenskan redovisade 11 föreningar överskott och 3 föreningar underskott 2005. Även föregående år redovisade 11 föreningar överskott och 3 föreningar underskott. Endast Hammarby har redovisat underskott båda senaste åren.

Såväl resultat som driftresultat varierar kraftigt mellan föreningarna. Av tabell 2 framgår respektive resultat per förening. I driftresultatet är spelaromsättningsnetto, räntenetto och dispositioner exkluderade. I spelaromsättningsnetto ingår i resultaträkningen redovisade spelarförsäljningar och spelarköp, avskrivningar

avseende balanserade utgifter för spelarförvärv samt spelaruthyrning och spelarinhyrning, se vidare nedan.

Resultat per allsvensk förening 2005, mkr

		Redovisat resultat	Drift- resultat	Spelarom- sättning	Finans- Netto	E o poster samt bokslidisp &skatt
Malmö FF	1)	+ 29,6	- 0,8	+ 28,7	+ 1,7	
Helsingborgs IF	2)	+ 3,2	+ 2,5	+ 1,2	- 0,4	- 0,1
Djurgårdens IF FF	3)	+ 2,4	- 16,2	+ 18,5	+ 0,1	
Assyriska FF	4)	+ 2,1	- 0,5	+ 2,7	+/- 0,0	- 0,1
Landskrona BoIS	5)	+ 2,0	- 6,7	+ 8,7	+/- 0,0	
GIF Sundsvall	6)	+ 1,0	- 1,8	+ 3,7	- 0,2	- 0,7
IF Elfsborg	7)	+ 0,7	- 4,4	+ 5,2	- 0,1	
BK Häcken	8)	+ 0,4	- 0,3	+ 0,2	+ 0,5	
Gefle IF	9)	+ 0,4	+ 0,6	- 0,2	+/- 0,0	
Kalmar FF	10)	+ 0,1	+ 2,4	- 2,7	+ 0,4	
Hammarby	11)	- 0,4	- 3,7	+ 3,2	+/- 0,0	+ 0,1
Halmstads BK	12)	- 3,9	- 3,7	- 2,0	+ 0,7	+ 1,1
Örgryte IS	13)	- 10,7	- 12,9	+ 2,6	- 0,4	
IFK Göteborg	14)	- 11,9	- 4,0	+ 4,2	+/- 0,0	- 12,1
* Allsvenskan totalt		15,0	- 49,5	+ 74,0	+ 2,3	- 11,8

Tabell 2

De redovisade resultaten avser för flersektionsföreningar fotbollsverksamheten, och för koncerner de delar av koncernerna som avser fotbollsverksamhet.

Eventuella dotterbolag som anses bedriva fotbollsverksamhet ingår därför ej.

Detta innebär att resultaten avser följande:

- 1) Malmö FFs fotbollsverksamhet (flersektionsförening)
- 2) Helsingborgs IF i sin helhet med koncernredovisning (ensektionsförening)
- 3) Djurgårdens IF FF inklusive kapitalandel såsom minoritetsägare i Djurgårdens Fotboll AB
- 4) Assyriska Fotbollföreningen i sin helhet (ensektionsförening).
- 5) Landskrona BoIS i sin helhet (ensektionsförening)
- 6) GIF Sundsvall i sin helhet med koncernredovisning (ensektionsförening)
- 7) IF Elfsborg i sin helhet (ensektionsförening)
- 8) BK Häcken i sin helhet (ensektionsförening, inklusive Gothia Cup)
- 9) Gefle IFs fotbollsverksamhet (flersektionsförening)
- 10) Kalmar FF i sin helhet (ensektionsförening)
- 11) Hammarby Fotboll AB i sin helhet med koncernredovisning inklusive Hammarby Merchandise AB
- 12) Halmstads BK i sin helhet (ensektionsförening)
- 13) Örgryte IS´ fotbollsverksamhet (flersektionsförening)
- 14) IFK Göteborgs fotbollsverksamhet med koncernredovisning

Det största överskottet 2005 redovisade Malmö FF med 29,6 mkr, tack vare ett spelaromsättningsnetto + 28,7 mkr.

Det nästa största överskottet redovisade Helsingborgs IF med 3,2 mkr, varav 2,5 mkr var driftresultat exklusive spelarnetto, finansnetto och extraordinära poster, vilket var det högsta driftresultatet

Djurgårdens IF FF redovisade det största driftsunderskottet, vilket dock kunde finansieras med råge tack vare ett positivt spelaromsättningsnetto.

Det största underskottet redovisade IFK Göteborg med 11,9 mkr, följt av Örgryte IS med 10,7 mkr och Halmstads BK med 3,9 mkr.

I IFK Göteborgs resultat ingår en kostnadspost av engångskaraktär som redovisas som extraordinär och som uppgår till 12,1 mkr

Naturligtvis är det inte möjligt att fortsätta driva verksamheten med det underskott som Örgryte IS redovisar. Åtgärder för att återställa balansen i ekonomin är därför redan genomförda.

Se vidare nedan avsnitt om Eget kapital och soliditet i föreningarna.

Generellt har driftsresultaten årligen successivt förbättrats sedan år 2001. Denna trend har dock brutits år 2005 genom att detta år endast tre föreningar redovisade positiva driftsresultat, vilket är fyra färre än under år 2004, och lika många som år 2001.

Den slutsats som kan dras är att det uppstått ett trendbrott där de allsvenska föreningarna återigen verkar förlita sig på att spelarförsäljning till utlandet och/eller intäkter från internationellt cupspel skall finansiera underskott i driften. Detta innebär ett högre ekonomiskt risktagande i föreningarna.

Givetvis är det alltid mycket viktigt att kvalificera sig och nå framgångar i de UEFAs klubb tävlingar p g a de stora TV-ersättningar, UEFA-ersättningar och publikintäkter som är möjliga där, förutom möjligheten att exponera sina spelare för en internationell marknad, men att bygga delar av finansieringen av den ordinarie driften av verksamheten på detta kan innebära stora risker.

Allsvenska föreningarnas intäkter

De allsvenska föreningarnas intäkter (exklusive ränte- och andra kapitalintäkter samt extraordinära intäkter) uppgick 2005 till 746 mkr (2004: 659 mkr) vilket var en ökning med 87 mkr, eller 13 %. Häre ingick spelarförsäljningar och spelaruthyrningar brutto med 135 mkr (2004: 64 mkr). Exklusive spelarförsäljningar och spelaruthyrningar var intäktsökningen närmare 3 %.

Allsvenska föreningarnas totala intäkter åren 1996 – 2005, mkr

	<u>1996</u>	<u>1997</u>	<u>1998</u>	<u>1999</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>	<u>2005</u>
Drift	220	262	308	318	382	500	518	549	595	611
Champions league	42	44	0	61	52	0	0	0	0	0
Spelarförsäljning	85	103	131	86	95	166	58	66	64	135
* Totalt	347	409	439	465	529	666	576	615	659	746
* Genomsnitt/förening	24,8	29,2	31,2	33,2	37,8	47,6	41,1	43,9	47,1	53,2
* Drift i % av totalt	63 %	64 %	70 %	68 %	72 %	75 %	90 %	89 %	90 %	82 %
* Tillväxttakt totalt %	20 %	18 %	7 %	6 %	14 %	26	-13 %	7 %	7 %	13 %

Tabell 3

Intäkterna från driften av verksamheten (exklusive C.L. och spelarförsäljningar) ökade således med 16 mkr mellan 2004 och 2005. Dessa driftsintäkter har mellan åren 1994 och 2001 legat stabilt omkring 70 % av de totala intäkterna. År 2002 förändrades denna nivå så att driftsintäkterna under de följande tre åren 2002 – 2004 uppgick till omkring 90 % av de totala intäkterna, för att år 2005 åter sjunka till 82 %. Driftsintäkternas högre andel av de totala intäkterna under de senaste fyra åren förklaras till viss av att ingen svensk förening deltagit i Champions League under de fem senaste åren. Under åren 2001 och 2005 fick dessutom förhållandevis höga intäkter från spelarförsäljningar effekten att driftsintäkternas andel av de totala intäkterna blev lägre i förhållande till de mellanliggande åren. Beroendet av spel i C.L har således minskat under de fem senaste åren, men beroendet av spelarförsäljningar har, i alla fall under år 2005, ökat. Tillväxttakten, här mätt som de totala intäkternas ökning, varierar mellan åren beroende av spel i C.L och enstaka större spelarförsäljningar till utländsk storklubbar. Den totala tillväxttakten under de senaste 10 åren har varit 158 % (de totala intäkterna år 1995 var 289 mkr), eller årligen sedan 1996 10 %.

Intäktsjämförelse mellan åren 2005 och 2004, mkr

I denna jämförelse inkluderas också ränteintäkter och andra kapitalintäkter

	<u>2005</u>	<u>Andel</u>	<u>2004</u>	<u>Andel</u>	<u>Förändring</u>	<u>Förändr mkr</u>
Publik	195,7	26 %	205,2	31 %	- 5 %	- 9,5
Reklam & sponsring	192,1	25 %	203,0	31 %	- 5 %	- 10,9
Tips- och mediamedel	92,3	12 %	89,8	14 %	+ 3 %	+ 2,5
Lotteri	3,9	1 %	3,6	1 %	+ 8 %	+ 0,3
UEFA-cup	15,3	2 %	22,8	3 %	- 33 %	- 7,5
Bidrag	13,8	2 %	15,6	2 %	- 12 %	- 1,8
Gothia Cup	54,7	7 %	0,0			+ 54,7
Övrigt	43,3	6 %	54,9	8 %	- 21 %	- 11,6
* Summa drift exkl C.L.	611,1	81 %	594,9	90 %	+ 3 %	+ 16,2
Champions League	0,0		0,0			
Spelarförsäljning & uthyrning	135,2	18 %	63,9	10 %	+ 111 %	+ 71,3
* Totalt exkl finans. intäkter	746,3	99 %	658,8	100 %	+ 13 %	+ 87,5
Finansiella intäkter	5,3	1 %	2,7	0 %	+ 96 %	+ 2,6
** Totalt inkl finans. intäkter	751,6	100 %	661,5	100 %	+ 14 %	+ 90,1

Tabell 4

Den största ökningen i kronor svarade spelarförsäljningar för med 71,3 mkr. Av spelarförsäljningarna 135,2 mkr härrör 54 %, eller 72,9 mkr från Djurgården och Malmö FF.

Under år 2005 tillkom också, genom BK Häckens Allsvenska återkomst, Gothia Cup med 54,7 mkr i intäkter.

Det allsvenska publiksnittet uppgick till 8.642 åskådare per match, vilket är i snitt 1.126 åskådare färre än under föregående år. I sammanhanget bör dock noteras att att publiksnittet i Superettan under år 2005 ökade med 1.265 åskådare per match till 3.091 åskådare. Förklaringen till detta är främst att AIK, som med snittet 11.871 åskådare per hemmamatch i Superettan hade de fjärde högsta publiksnittet i svensk klubb fotboll år 2005.

Eftersom det allsvenska publiksnittet minskade med 11,5 % men publikintäkterna endast minskade med 5 % har under år 2005 entréavgifterna till de allsvenska matcherna höjts med i genomsnitt 7,7 %. Viss osäkerhet i denna beräkning av entréavgiftshöjningen råder dock med hänsyn till eventuella förändringar av säsongskortsinnehavares faktiska besök på arenorna, där ett eventuellt ökad underutnyttjande av säsongskorten får konsekvensen att entréavgifterna ser ut att öka mer än vad den faktiskt gjort.

Det starka publikintresset från föregående år består således, om man räknar samman Allsvenska och Superettan. De svenska mästarna Djurgårdens IF FF ökade sina publiksiffror från en redan hög nivå med 1.844 åskådare i snitt per hemmamatch till 14.075 åskådare per hemmamatch, trots att man fick miste om en derbymatch mot AIK.

Malmö FF vann även år 2005 publikligan med 15.961 åskådare i snitt per hemmamatch.

Minskningen av sponsor- och reklamintäkter kan till största delen härledas till att AIK under år 2005 spelade i Superettan, men även till viss del av att Örebro SK FK spelade i Superettan år 2005.

Tips- och mediamedel inkluderar alla de ersättningar avseende allsvenskt och svenskt cupspel som föreningarna får dels via Svensk Elitfotboll (SEF), från Svenska Spel, TV och gemensamma marknadsprojekt, och dels via Svenska Fotbollförbundet avseende Tipselitmedel.

Trenden från de senaste åren med en, förhållandevis till åren 1996-2001 lägre intäktsnivå avseende spelarförsäljningar, har under år 2005 inte följts.

Det återstår att se om år 2005 var ett trendbrott eller bara ett enstaka år. Det som talar för att det inte var ett trendbrott är intäktsökningen kom från ett fåtal klubbar och ett fåtal affärer. Den omläggning av strategin som under senare år skett i många föreningar genom att man inte längre kalkylerar med netton från internationella spelarförsäljningar för att finansiera den löpande driften av verksamheten, antas därför tillsvidare vara bestående. Eventuella intäkter från internationella större spelarförsäljningar betraktas där mer som nytillskott som kan skapa en buffert men även finansiera öronmärkta satsningar.

Förmodligen har den ökade televiseringen av fotbollsmatcher året runt hjälp till att förstärka fotbollsintresset i Sverige. Förbättrade arrangemang vid matcher och bättre komfort på arenorna har även gjort att det blivit mer attraktivt att se fotboll på plats, samt förstås ett attraktivt spel på planen med bra såväl inhemska som utländska spelare.

**Intäkter per förening inklusive finansiella intäkter 2005 & 2004
inklusive & exklusive spelarförsäljningar, mkr.**

	År 2005	År 2005	År 2004	År 2004
	Intäkter inkl	Intäkter exkl	Intäkter inkl	Intäkter exkl
	<u>Spelarförsäljn</u>	<u>spelarförsäljn</u>	<u>spelarförsäljn</u>	<u>spelarförsäljn</u>
Malmö FF	128,7	88,6	90,1	74,2
Djurgårdens IF FF	77,7	44,6	61,1	53,0
BK Häcken	77,0	76,6	Superettan	Superettan
IFK Göteborg	76,2	62,9	61,9	56,6
Hammarby	71,2	63,7	67,1	66,6
IF Elfsborg	53,9	47,1	35,4	34,7
Helsingborgs IF	51,7	48,3	51,3	49,5
Halmstads BK	39,8	39,7	41,9	33,5
Landskrona BoIS	37,6	27,0	33,9	28,0
GIF Sundsvall	36,4	29,1	28,3	27,8
Örgryte IS	35,6	26,1	36,7	32,5
Kalmar FF	30,1	30,1	26,0	25,5
Assyriska FF	19,5	16,5	Superettan	Superettan
Gefle IF	16,2	16,1	Superettan	Superettan
AIK	Superettan	Superettan	62,6	54,1
Örebro SK FK	Superettan	Superettan	45,1	44,7
Trelleborgs FF	Superettan	Superettan	20,1	16,9
* Allsvenskan totalt	751,6	616,4	661,5	597,6

Tabell 5

Man kan bl.a. notera att Malmö FFs intäkter var nästan åtta gånger så stora som från Superettan nyuppflyttade Gefle IF, och närmare sju gånger så stora som från Superettan nyuppflyttade Assyriska FF samt drygt fyra gånger så stora som det nu i Allsvenskan etablerade Kalmar FF.

BK Häckens intäkter inkluderar Gothia Cup med 54,7 mkr. Om dessa intäkter exkluderas för BK Häcken uppgår föreningens intäkter till 22,3 mkr, vilket är endast ett par miljoner högre än Assyriska FFs intäkter.

För Hammarby och Djurgårdens IF FF kan de lägre intäkterna, exklusive spelarförsäljningar, delvis förklaras av att de under år 2005 inte spelat derbymatcher mot AIK.

Noteras bör också att Malmö FF lyckats öka sina intäkter, exklusive spelarförsäljningar, med hela 14,4 mkr under år 2005.

Noteras bör även att en fotbollsrelaterad omsättning uppgående till 22,0 mkr (föregående år 20,6 mkr), utöver det här redovisade finns i Djurgårdens Fotboll Marknad AB, som är ett helägt dotterbolag till Djurgårdens Fotboll AB, i vilket Djurgårdens IF FF är minoritetsägare med 35,58 % av rösterna och 6,45 % av kapitalet. Förklaringen i föreningens minskade intäkter exklusive spelarförsäljningar, är att man år 2004 deltog i Champions League-kvalspel med match mot bl a FC Juventus och därefter UEFA-cupspel, vilket innebar omkring 15 mkr i högre intäkter från UEFAs klubbturneringar år 2004 jämfört med år 2005.

Man kan vidare konstatera att en tendens till en skiftning inom allsvenskan som fanns redan åren 2003 och 2004 verkar bestå, där sju föreningar år 2005 hade en

omsättning exklusive spelarförsäljningar mellan 16,1 mkr och 30,1 mkr (om man justerar för Gothia Cup), där tre föreningar hade en omsättning, exklusive spelarförsäljningar, mellan 39,7 mkr och 48,3 mkr, och där IFK Göteborg, Hammarby och Djurgårdens IF FF (inklusive intäkter i Djurgårdens Fotboll Marknads AB) hade intäkter mellan 62,9 mkr och 66,6 mkr, vilket var i nivå omkring 25 mkr lägre än den oomtvistade intäktsettan Malmö FF.

Hur höga intäkter som krävs för att etablera sig på riktigt som föreningen inom den europeiska klubb fotbollen kan ingen med säkerhet naturligtvis svara på. Under år 2005 blev Malmö FF utslagna av FC Thun i Champions Leaguekvalet, och Djurgårdens IF FF utslagna av Cork City FC i UEFA-cupkvalet, samtidigt som dock Halmstads BK kvalificerade sig för UEFA-cupens gruppspel. Kanske är det trots allt inte bara pengarna som styr vilka lag som når framgångar, utan även andra faktorer som avgör framgångarna ute på planen, även om rejäla intäkter givetvis underlättar om man vill nå framgångar givet att allt annat i förutsättningar är lika.

Kännetecknande för föreningarna på den omsättningsmässigt (exklusive spelarförsäljningar) övre halvan är dels att de är från större städer eller regioner, där intäktspotentialen är större, t ex är två av föreningarna från Stockholm och två från Göteborg, och förstås Malmö FF, dels att de oftare deltar i UEFAs klubb tävlingar, dels och också som en följd av detta oftare säljer spelare till den internationella spelarmarknaden.

Man kan således se att en fortsatt tendens till skiktning där några av föreningarna, delvis på grund av förutsättningar som ger möjligheter, bygger sin organisation och verksamhet för att regelbundet kunna delta i UEFAs klubb tävlingar, samtidigt som övriga föreningar är i en annan utvecklingsfas där det mer handlar om att etablera sig som allsvenska föreningar, för att längre fram kunna höja ambitionsnivån ytterligare.

Allsvenska föreningarnas kostnader

Allsvenskans kostnader (inklusive- ränte- och andra kapitalkostnader samt exklusive bokslutsdispositioner och skatt) uppgick år 2005 till 724,8 mkr (2004: 668,8 mkr) vilket var en ökning med 8 %. Kostnaderna ökade således mindre än intäkterna, som ju ökade med 14 %, se vidare ovan.

Av kostnaderna svarade föreningarnas totala personalkostnader (exklusive övergångsersättningar) under 2005 för drygt hälften med 370,7 mkr (2004: 350,6 mkr). Detta innebär en ökning av personalkostnaderna med 6 % jämfört med år 2004. Före elitlicensens införande mellan åren 2000 och 2001 var denna ökning närmare 17 %. Personalkostnadernas ökningstakt har bromsats sedan elitlicensens införande och var 4 % under år 2002, följt av 1 % under år 2003, 2 % under år 2004, för att nu alltså åter börja öka med 6 % år 2005. Observera här att AIK, som har förhållandevis höga personalkostnader spelade i Superettan år 2005, varför den genomsnittliga ökningen justerat för detta måste ha varit högre än de här beräknade 6 %.

Kostnadsjämförelse mellan 2005 och 2004, mkr

	<u>2005</u>	<u>Andel</u>	<u>2004</u>	<u>Andel</u>	<u>Förändring %</u>	<u>Förändring mkr</u>
Match- & träning	108,6	15 %	107,7	16 %	+ 1 %	+ 0,9
Personalkostnader	370,7	50 %	350,6	52 %	+ 6 %	+ 20,1
Administration	28,8	4 %	34,5	5 %	- 17 %	- 5,7
Reklam & sponsring	42,6	6 %	59,0	9 %	- 28 %	- 16,4
Lokaler	11,6	2 %	12,2	2 %	- 5 %	- 0,6
Gothia Cup	44,5	6 %	0,0			+ 44,5
Övrigt	27,3	4 %	28,7	4 %	- 5 %	- 1,4
* Summa drift kostnader	634,1		592,7			
Spelarförvärv & -inhyring	33,9	4 %	20,2	3 %	+ 68 %	+ 13,7
Avskrivningar spelarförvärv	27,3	4 %	32,9	5 %	- 17 %	- 5,6
Övriga avskrivningar	5,7	1 %	7,2	1 %	- 21 %	- 1,5
Finansiella kostnader, skatt m m	3,0	0 %	6,8	1 %	- 56 %	- 3,8
Extraord kostnader & boksl.disp.	32,6	4 %	11,6	2 %	+ 181%	+ 21
Champions League	0,0		0,0			
* Totalt	736,6	100 %	671,4	100 %	+ 10 %	+ 65,2

Tabell 6

De minskade administrationskostnaderna förklaras främst av att AIK spelade i Superettan år 2005.

De minskade kostnaderna för reklam & sponsring skall ses tillsammans med, och som en följd av de minskade reklam- & sponsorintäkterna ovan.

Av avsnittet ovan angående intäkter framgår att betydande spelarförsäljningar skedde år 2005. Detta skapade såväl behov av att förvärva ersättare som möjligheter att finansiera detta, vilket förklarar såväl de ökade kostnaderna för spelarförvärv som de ökade avskrivningarna spelarförvärv.

Spelarlönernas utveckling (exkl sociala avgifter) de åtta senaste åren framgår av uppställningen nedan. Spelarlönerna ökade mellan 2004 och 2005 med hela 19,0 %. Noteras bör då att AIK, som hade förhållandevis höga spelarlöner år 2004, spelade i Superettan år 2005.

Spelarlöner följande är i båda tabellerna exklusive sociala avgifter.

Extraordinära kostnader och bokslutsdispositioner har under år 2005 ökat, främst beroende av gjorda reserveringar avseende pågående skattefrågor.

Spelarlönernas utveckling, inkl C.L, 1998-2005, mkr

	<u>1998</u>	<u>1999</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>	<u>2005</u>
Spelarlöner	102,3	136,5	144,5	147,0	152,8	155,6	156,6	186,3
Drift exkl räntor o spel.förv	367,5	426,1	492,9	574,4	569,1	572,0	599,9	595,3
Ökning spelarlöner	24,6%	33,4%	5,9%	1,7%	3,9%	1,8%	0,6%	19,0%
Spelarlönernas andel av drift	27,8%	32,0%	29,3%	25,6%	26,9%	27,2%	26,1%	31,2%

Tabell 7

Under de senaste åtta åren har spelarlönerna exkl sociala avgifter inklusive C.L ökat med 127 %. Spelarlönernas andel av driftskostnaderna har från 1998 till år 1999 ökat från 27,8 % till 32,0% för att sedan från och med elitlicensens införande år 2001 minska till en nivå 26 –27 %.

År 2005 har dock spelarlönernas andel av driftskostnaderna åter ökat och uppgår år 2005 till 31,2 %. D v s den nivå som var före införandet av elitlicensen. Det behöver dock inte vara alarmerande i sig om branschen kan bedömas ha en fortsatt god tillväxt. Det är rimligt att anta att en normalförening har en viss del av kostnaderna som är fasta och som inte påverkas så mycket av om intäkterna ökar, vilket innebär att intäktsökningar kan skapa ett större utrymme för spelarlöner, vilket i sin tur kan öka spelarlönernas andel av driftkostnaderna utan att det behöver vara något onaturligt. Som jämförelse kan nämnas att i de större europeiska ligorna, med väsentligt högre intäkter än allsvenskan, kan spelarlönernas andel av driftskostnaderna vara i nivån dubbelt så höga som i allsvenskan.

Spelarlönernas utveckling, exkl C.L, 1999-2005, mkr

	<u>1999</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>	<u>2005</u>
Spelarlöner exkl C.L.	121,4	134,9	147,0	152,8	155,6	156,6	186,3
Driftkostn exkl räntor, spelarförv &C.L	404,4	475,7	574,4	569,1	572,0	599,9	595,3
Ökning spelarlöner exkl C.L		11,1%	9,0%	3,9%	1,8%	0,6%	19,0%
Spelarlönernas andel av drift exkl C.L	30,0%	28,3%	25,6%	26,9%	27,2%	26,1%	31,2%

Tabell 8

Under de senaste fem åren har inget svenskt lag deltagit i Champions League. Av ökning år 2001 med 9,0 % beror 6,9 %-enheter av att Malmö FF och Djurgårdens IF FF spelade i Allsvenskan år 2001 och i Superettan år 2000.

Kostnader per förening 2005 och 2004 inkl & exkl spelarförv, mkr.

	År 2005	År 2005	År 2004	År 2004
	Kostnader inkl	Kostnader exkl	Kostnader inkl	Kostnader exkl
	<u>Spelarförvärv</u>	<u>spelarförvärv</u>	<u>spelarförvärv</u>	<u>spelarförvärv</u>
Malmö FF	99,1	87,8	79,3	68,1
IFK Göteborg	88,1	78,9	60,3	56,8
BK Häcken	76,6	76,4	Superettan	Superettan
Djurgårdens IF FF	75,3	60,7	59,9	50,2
Hammarby	71,6	67,3	70,6	67,0
IF Elfsborg	53,2	51,5	37,8	35,2
Helsingborgs IF	48,5	46,4	51,6	49,7
Örgryte IS	46,3	39,3	36,5	33,9
Halmstads BK	43,7	41,7	43,2	38,4
Landskrona BoIS	35,6	33,7	34,5	33,5
GIF Sundsvall	35,4	31,8	28,0	26,6
Kalmar FF	30,0	27,3	25,0	22,5
Assyriska FF	17,4	17,1	Superettan	Superettan
Gefle IF	15,8	15,5	Superettan	Superettan
AIK	Superettan	Superettan	69,6	65,4
Örebro SK FK	Superettan	Superettan	43,5	40,5
Trelleborgs FF	Superettan	Superettan	20,0	19,8
* Allsvenskan totalt	736,6	675,4	659,8	606,7

Tabell 9

Jämför kommentar angående intäkter avseende Djurgårdens IF FF ovan. I analogi med denna finns det fotbollsrelaterade kostnader avseende Djurgårdens Fotboll Marknad AB uppgående till 18,4 mkr utöver ovanstående, vilket alltså tillsammans med ovanstående i tabellen blir 93,7mkr inklusive spelarförvärv och 79,1 mkr exklusive spelarförvärv.

Notera också att i BK Häckens kostnader ingår 44,5 mkr som avser Gothia Cup. Justerat för dessa kostnader blir BK Häckens kostnader endast 32,1 mkr.

Landskrona BoIS, GIF Sundsvall och Assyriska FF klarade inte att behålla sin allsvenska plats inför år 2006. Av detta kan man möjligen dra slutsatsen att man bör ha råd med kostnader över 35 mkr för att klara sig kvar i Allsvenskan. Lysande undantag från detta utgör dock Gefle IF med sina 15,8 mkr i kostnader inklusive spelarförvärv. Och för all del även Kalmar FF som nådde en tredjeplats i Allsvenskan till de totala kostnaderna 30,0 mkr.

Spelartransfers

Allsvenskans spelarförsäljningar uppgick år 2005 till 133,8 mkr (2004: 61,2 mkr). Detta är dock fortfarande mindre än rekordåret 2001 då dessa uppgick till 166,1 mkr, där rekordåret 2001 till nästan hälften var effekter av en enda försäljning.

Av de allsvenska föreningarnas totala spelarförsäljningar svarade år 2005 Malmö FF för 39,8 mkr och Djurgårdens, IF FF för 33,0 mkr samt IFK Göteborg för 13,1 mkr.

Under år 2005 har antalet allsvenska klubbar som balanserar sina utgifter för spelarköp minskat till tio från att under år 2004 varit tolv och under 2003 varit tretton.

De totala spelarköpen 2005 uppgick till 82,9 mkr, varav 31,0 mkr kostnadsförts direkt och 51,9 mkr bokförts i balansräkningen.

Utgifterna för spelarförvärv har således under de två senaste åren åter ökat, efter att under flera år ha minskat. Utgiftsökningen beror förstås av att inkomsterna från försäljningar ökat, som ju delvis finansierar förvärven.

Under de senaste fem åren har ingen Allsvenska förening spelat i Champions League, vilket inneburit att det under dessa år inte kommit in investeringskapital den vägen.

Spelarförsäljningar och spelarförvärv 1997-2005, mkr

Observera endast försäljningar och förvärv, ej ut- och inhyrning.

	<u>1997</u>	<u>1998</u>	<u>1999</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>	<u>2005</u>
Spelarförsäljningar	102,5	131,1	86,7	95,4	166,1	54,7	64,2	61,2	133,8
Spelarförv, dir kostn.förda	61,8	47,8	36,6	17,1	21,7	7,6	15,2	17,0	31,0
Spelarförv, balanserade	21,7	34,1	26,9	93,3	38,4	40,4	29,1	51,9	51,9

Tabell 10

Vid de allsvenska klubbarnas spelarförsäljningar erhöles beloppsmässigt 62 % från utländska klubbar (2004: 65 %, 2003: 60 %, 2002: 80 %, 2001: 76 % och 2000: 70 %), och 11 % från andra allsvenska klubbar (2004: 10 %, 2003: 14 %, 2002: 13 %, 2001: 15 % och 2000: 25%).

Spelarförvärven gjordes beloppsmässigt till 66 % från utländska klubbar (2004: 60 %, 2003: 37 %, 2002: 51 %, 2001: 30 % och 2000: 50 %), 14 % från allsvenska klubbar (2004: 8 %, 2003: 20 %, 2002: 15 %, 2001: 42 % och 2000: 25 %) samt 20 % från klubbar i lägre serier (2004: 32 %, 2003: 43 %, 2002: 34 %, 2001: 28 % och 2000: 25 %).

Under 2005 erhöll de allsvenska föreningarna 82 mkr i ersättningar från utländska klubbar (2004: 40 mkr, 2003: 38 mkr, 2002: 46 mkr, 2001: 126 mkr och 2000: 68 mkr).

De allsvenska föreningarna betalade 55 mkr i övergångssummor till utländska klubbar (2004: 41 mkr, 2003: 15 mkr, 2002: 24 mkr, 2001: 18 mkr och 2000: 53 mkr).

Balanserat värde externa spelarförvärv 1997-2005, mkr

	<u>1997</u>	<u>1998</u>	<u>1999</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>	<u>2002</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>	<u>2005</u>
Bokfört spelarkapital	17,5	28,9	33,1	82,1	65,5	65,6	45,8	47,6	54,5
Antal fören. som bal. utg.	5	7	7	12	12	12	13	12	10

Tabell 11

Det totala balanserade värdet i de allsvenska föreningarna 2005 uppgick till 54,5 mkr. De klubbar som inte balanserar spelarvärden är Assyrisk FF, Djurgårdens IF FF, BK Häcken och Kalmar FF. I viss mån kan man misstänka att det i förhållande till de övriga klubbarna kan finnas dolda värden i dessa fyra klubbar.

Genomgående värderas, i de fall spelarvärden tas upp i balansräkningen, spelarna till anskaffningsvärde som skrivs av över spelarnas ursprungliga kontraktstid med den nya klubben, allt enligt den svenska elitlicensens redovisningsregler. De spelarvärden som aktiveras är genomgående externa spelarförvärv där den förvärvade spelarrättigheten bokförs som immateriell anläggningstillgång. Det är alltså inte fråga om att balansera kostnader för egna produkter. Observera för övrigt Årsredovisningslagens 4 Kapitel 6 §, som innebär att ideella föreningar ej kan skriva upp anläggningstillgångars värde. Såväl värderings- som avskrivningsprinciper följer för övrigt internationell praxis.

Föreningar som balanserar utgifter för spelarförvärv

	<u>Balanserat värde 2005, mkr</u>	<u>Balanserat värde 2004, mkr</u>
Malmö FF	23,3	23,9
IFK Göteborg	9,0	4,0
Hammarby	7,1	3,8
IF Elfsborg	5,6	1,5
Landskrona BoIS	4,4	1,8
Helsingborgs IF	2,3	1,4
GIF Sundsvall	1,9	1,2
Halmstads BK	0,5	1,6
Örgryte IS	0,2	0,4
Gefle IF	0,2	Superettan
AIK	Superettan	6,6
Trelleborgs FF	Superettan	1,0
Örebro SK FK 1)	Superettan	0,4
* Totalt	54,5	47,6

1) Årsredovisning 2004 korrigerad m h t RINs beslut angående spelarvärdering.

Tabell 12

Allsvenska föreningarnas egna kapital och soliditet

De allsvenska föreningarna redovisade den sista december 2005 ett samlat eget kapital uppgående till 116,2 mkr (2004: 95,7 mkr, 2003: 60,4 mkr, 2002: 89,1 mkr, 2001: 137,0 mkr och 2000: 101,5 mkr), vilket motsvarade en soliditet uppgående till 22 % (2004: 24 %, 2003: 17 %, 2002: 24 %, 2001: 36 % och 2000: 29 %). Av detta stod Malmö FF för 61,4 mkr, BK Häcken för 12,0 mkr, och Landskrona BoIS för 10,9 mkr.

Observera att år 2005 hela fyra föreningar valde att inte balansera spelarvärden, utan valde att kostnadsföra spelarförvärv i sin helhet direkt. Detta bör innebära att summan av de allsvenska klubbarnas egna kapital är försiktigare värderat än föregående år.

Av de allsvenska klubbarna redovisade 13 av 14 klubbar ett positivt eget kapital (2004: 14, 2003: 11, 2002: 11, 2001: 12 och 2000: 9) och en klubb kapitalunderskott (2004: 0, 2003: 3, 2002: 3, 2001: 2 och 2000: 5).

Helsingborgs IF-koncernen redovisar i årsredovisningen ett positivt eget kapital 6,1 mkr, men beroende på de åtaganden som finns att återbetala erhållna kapitaltillskott när det finns ett positivt eget kapital, så har Helsingborgs IF-koncernens egna kapital i denna analys korrigerats till noll, i enlighet med SvFFs Licensnämnds beslut.

IFK Göteborg-koncernen redovisar i årsredovisningen ett positivt eget kapital 4,5 mkr, men beroende på att uppskrivningar av anläggningstillgångar, enligt Årsredovisningslagen Kapitel 4 § 6, ej är tillåtet för annat än AB och ekonomiska föreningar, har det egna kapitalet justerats till + 0,3 mkr, i enlighet med SvFFs Licensnämndens beslut.

	Eget kapital, mkr	Totalt kapital, mkr	Soliditet	Elitlicenskonsekvens
Malmö FF	+ 61,4	116,3	53 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2007
BK Häcken	+ 12,0	21,5	56 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2007
Landskrona BoIS	+ 10,9	20,4	53 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2007
Halmstads BK	+ 9,3	30,3	31 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2007
Djurgårdens IF FF	+ 8,6	34,6	25 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2007
IF Elfsborg	+ 6,8	133,0	5 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2007
Hammarby	+ 6,1	31,8	19 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2007
Kalmar FF	+ 3,9	7,9	49 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2007
Gefle IF	+ 3,2	6,9	46 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2007
Assyriska FF	+ 2,5	3,8	66 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2007
GIF Sundsvall	+ 1,0	9,7	10 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2007
IFK Göteborg	+ 0,3	42,5	1 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2007
Helsingborgs IF	0,0	41,1	0 %	Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2007
Örgryte IS	- 9,8	30,2	Negativ	Handlingsplan godkänd i Licensnämnden, Klarar eget kapitalkriteriet för licens 2007
* Totalt	+ 116,2	530,0	22 %	

Tabell 13

Elitlicensens regler i korthet

På Förbundsmötet i mars 1999 beslutades att införa en svensk elitlicens för spel i Allsvenskan och Superettan. Denna licens trädde i kraft från och med år 2002, och baserades första gången på boksluten år 2001, varvid licenser för säsongen 2003 behandlades, och beviljades.

Årsredovisningarna för 2005 ligger således till grund för licensbehandlingen inför säsongen 2007.

För att få elitlicens får man inte ha negativt eget kapital.

Om en förening inte uppnår att ha noll eller positivt eget kapital skall i första hand en handlingsplan upprättas angående hur man under året skall uppnå minst noll i eget kapital. Första gången detta skedde var således avseende 2001 års bokslut hur man under år 2002 skulle uppnå minst noll i eget kapital.

Om handlingsplanen är uppenbart orealistisk avkrävs föreningen att senast den 1/10 inlämna ett periodiserat bokslut per den 31/8. Om även detta visar negativt eget kapital sker degradering nästföljande år. Formellt beslut angående detta fattas av Representantskapsmötet i december. Något sådant aktuellt fall finns inte inför Representantskapet i december 2006, jämför ovan sammanställningen över föreningarnas egna kapital i årsredovisningarna 2005.

Följer föreningen en godkänd handlingsplan så att man uppnår minst noll i eget kapital vid närmast efterföljande årsbokslut så har föreningen uppfyllt kriteriet för det egna kapitalets storlek vid licensprövningen inför nästkommande säsong. Vid första tillfället avseende årsbokslutet år 2002, då positivt eller noll i eget kapital gav licens för säsongen 2004.)

Om föreningen inte klarar att följa handlingsplanen och vid nästkommande årsbokslut fortfarande har negativt eget kapital åläggs föreningen att upprätta ett periodiserat bokslut per den 31 augusti och inlämna denna senast den 1 oktober (vid första tillfället skedde detta år 2003). Om detta periodiserade bokslut visar negativt eget kapital och särskilda skäl inte finns för undantag så sker degradering en division inför nästkommande säsong (d v s vid första tillfället skedde detta inför säsongen år 2005). Beslut om detta fattas av Representantskapet i december. Något sådant aktuellt fall finns inte inför Representantskapet i december 2006, jämför ovan sammanställningen över föreningarnas egna kapital i årsredovisningarna 2005.

Ett ytterligare krav för elitlicens är att det per den 31 augusti ej får finnas några förfallna skulder avseende skatter och allmänna avgifter, skulder till SvFF, SDF eller annan medlemsförening som inte kan kvittas mot fordringar.

Om skulder av angivet slag är förfallna detta datum ska licens för nästkommande år inte beviljas.

Elitlicens erhålles för ett år i taget.

Se vidare Anvisningar till Elitlicensens ekonomikriterier på Svenska Fotbollförbundets hemsida www.svenskfotboll.se under dokumentbank och under ekonomi.

Allsvenska föreningarnas egna kapital och redovisade resultat 2005, mkr

		<u>Eget kapital</u>	<u>Resultat</u>
Malmö FF		+ 61,4	+ 29,6
BK Häcken	1)	+ 12,0	+ 0,4
Landskrona BoIS		+ 10,9	+ 2,0
Halmstads BK		+ 9,3	- 3,9
Djurgårdens IF FF	1)	+ 8,6	+ 2,4
IF Elfsborg		+ 6,8	+ 0,7
Hammarby		+ 6,1	- 0,4
Kalmar FF	1)	+ 3,9	+ 0,1
Gefle IF		+ 3,2	+ 0,4
Assyriska FF	1)	+ 2,5	+ 2,1
GIF Sundsvall		+ 1,0	+ 1,0
IFK Göteborg		+ 0,3	- 11,9
Helsingborgs IF		0,0	+ 3,2
Örgryte IS		- 9,8	- 10,7
* Totalt		+ 116,2	+ 15,0

1) Balanserar ej spelarvärden

Tabell 14

Slutsatser av ovanstående kan bl a vara att Örgryte IS har ett stort arbete framför sig för att återställa ekonomin i balans, vilket man redan inlett med bl a den handlingsplan som Licensnämnden godkände våren 2006.

De allsvenska föreningarnas ekonomier i övrigt har stabiliserats. IFK Göteborgs stora negativa resultat år 2005 beror av kostnader av engångskaraktär.

Om man blickar tillbaka några år så har antalet förutsägbara problemföreningar decimerats, vilket elitlicensens i sig sannolikt bidragit till.

Noteras kan att Landskrona BoIS redovisade positivt resultat 2,0 mkr och ett eget kapital + 10,9 mkr, men inte klarade att få ihop tillräckligt med poäng för att behålla sin plats i Allsvenskan inför säsongen 2006. Detta visar hur svår balansgången ibland kan vara i prioriteringarna mellan att nå en stabil ekonomi och att nå goda sportsliga resultat.

Nämnas kan i sammanhanget också att till allsvenskan 2006 nyuppflyttade AIK, Östers IF och GAIS samtliga redovisade positivt eget kapital i årsredovisningarna 2005.

Samband mellan föreningarnas kostnader och tabellposition

Jämför kostnaderna per förening tidigare i denna rapport, varvid här avses totala kostnader inklusive spelarförvärv.

	<u>Rangordning efter kostnader</u>	<u>Tabellposition</u>
Malmö FF	1	5
Djurgårdens IF FF	1)	2
IFK Göteborg	3	2
Hammarby	4	4
IF Elfsborg	5	7
Helsingborgs IF	6	6
Örgryte IS	7	9
Halmstads BK	8	10
Landskrona BoIS	9	12
GIF Sundsvall	10	13
BK Häcken	2)	8
Kalmar FF	12	3
Assyriska FF	13	14
Gefle IF	14	11

1) Inkl DIF Fotboll Markn AB

2) Exkl Gothia Cup

Tabell 15

Slutsatsen av ovanstående är att det för Hammarby och Helsingborgs IF råder ett klart samband mellan rangordning utifrån årets kostnader och årets tabellposition. I övrigt är sambanden inte lika tydliga, men det är sällan som avvikelser mellan rangordning efter kostnader och tabellposition skiljer mer än tre positioner. Av det kan man trots allt dra slutsatsen att föreningar som har råd med högre kostnader också har en betydligt större chans att nå högre i tabellposition. Undantaget från detta är Kalmar FF, som nått betydligt högre i tabellposition än om man rangordnar den efter kostnader, och å andra sidan Malmö FF, som inte nått riktigt samma nivå i tabellposition som om man rangordnar dem efter kostnader.

Gemensamt för de i båda avseendena två högst rangordnade, Malmö FF och Djurgårdens IF FF är att de dels har flera etablerade spelare som rekryterats från andra länder, och dels att de har deltagit i UEFA-klubbturneringar under år 2005.

En förklaring till att nedlagda kostnader inte alltid har ett samband med tabellpositionen kan vara att det ideella arbetet från såväl ledare och andra funktionärer som kan vara betydande, samt det faktum att det är ute på planen som spelet om poängerna avgörs.

Bolagiseringstrender

Under de senaste åren har utvecklingen gått mot en högre grad av bolagisering av delar av verksamheter, och i vissa fall hela verksamheten.

Syftet med bolagiseringarna kan vara olika. Det vanligast förekommande syftet torde vara att genom bolagisering i en eller annan form få ett riskkapital tillgängligt för att kunna utveckla verksamheten. Detta kan vanligen ske i form av riskkapitalbolag som fungerar som finansieringsbolag vid föreningarnas finansiering av spelarförvärv.

Andra bolagiseringsmodeller finns dock. T ex Djurgården som under senare år har haft ett marknadsbolag för att marknadsföra varumärket samt skapa intäkter från souvenirförsäljning, sponsring, arenareklam och arrangemang samt finansiera spelarförvärv och talangutveckling. Även IFK Göteborg har ett marknadsbolag, IFK Göteborg Promotion AB, som bedriver reklam- och marknadsaktiviteter knutna till föreningen, samt Helsingborgs IF har ett marknadsbolag HIF Service AB, som bedriver försäljning av reklam, souvenirer och andra marknadsaktiviteter kopplat till föreningen.

Ett sätt att bolagisera är att elitfotbollsverksamheten i sin helhet läggs i bolagsform, i ett s k IdrottsAB. Exempel på detta är i denna rapport Hammarby Fotboll AB. Från och med år 2006 har även Djurgården lagt sin elitfotbollsverksamhet i bolagsform genom Djurgårdens Elitfotboll AB. I Allsvenskan 2006 finns dessutom åter AIK Fotboll AB.

För övrigt kan nämnas att i Superettan 2006 finns Väsby United AB och Örebro Elitfotboll AB, i division 1 herrar finns Enköping Fotboll AB, i Damallsvenskan finns Djurgården/Älvsjö Damfotboll AB samt i division 1 damer finns Bälinge Fotboll AB.

Dessutom finns exempel på andra typer av bolag som är kopplade till de allsvenska föreningarna. Detta kan t ex vara bolag som äger en arena, såsom IF Elfsborg som äger Borås Arena AB, eller bolag som bedriver souvenirförsäljning, såsom Hammarby Fotboll Merchandise AB.

Observera att denna förteckning inte gör anspråk på att vara fullständig.

Gemensamt för föreningarna som placerade sig på den övre halvan i Allsvenskan år 2005 är att de oftare än föreningarna som placerade sig på den nedre tabellhalvan hade etablerat någon form av samverkan med bolag. Ettan Djurgårdens IF FF genom nämnda Djurgårdens Fotboll Marknad AB ovan (som under år 2006 dessutom överfört verksamheten till att bli ett s k IdrottsAB), tvåan IFK Göteborg genom sitt ovan nämnda marknadsbolag IFK Göteborg Promotion AB, fyran Hammarby Fotboll AB (som är ett Idrotts AB), femman Malmö FF (som etablerat samarbete med riskkapitalbolaget Pildammarnas Invest AB, sexan Helsingborgs IF genom sitt ovan nämnda marknadsbolag HIF Service AB samt sjuan IF Elfsborg genom arenabolaget Borås Arena AB.

Till detta kan läggas att trean Kalmar FF under senare delen av år 2005 bildade ett dotterbolag Kalmar Arena AB, som dock inte bedrev någon verksamhet under år 2005.

Slutsatsen av ovanstående skulle därmed kunna vara, i alla fall om man utgår från 2005 års resultat, att bolagisering av verksamheten, helt eller delvis, kan öka förutsättningarna att nå bra sportsliga framgångar på Allsvensk nivå.

Sammanfattning

Både intäkter och kostnader ökade i Allsvenskan under år 2005 jämfört med år 2004.

Allsvenskan som helhet ökade sina intäkter med 13 % under 2005 till 751,6 mkr (2004: 661,5 mkr). Den genomsnittliga intäkten per förening uppgick till 53,7 mkr (2004: 47,2 mkr)

De totala kostnaderna ökade med 10 % till 736,6 mkr.

Den genomsnittliga kostnaden per förening uppgick till 52,6 mkr (2004: 47,9 mkr)

Den genomsnittliga spelarlönen uppgick till 50.406 kr/månad vid 12 månaders anställning och antaget 22 spelare i snitt per allsvensk spelartrupp (2004: 42.400 kr). Ökningen uppgick således till 19,0 % under år 2005.

Spelarlönernas andel av driftskostnaderna har åter ökat. Från att ha minskat från 30,0 % år 1999 till 28,3 % år 2000 och 25,6 % år 2001, var dess andel 26,9 % år 2002, 27,2 % år 2003, och 26,1 % år 2004 och är nu 32,1 % år 2005.

Föreningarna i Allsvenskan redovisade 2005 sammantaget ett överskott uppgående till 15,0 mkr inklusive finansiella poster (2004: - 4,3 mkr). Resultatet från verksamhet exklusive spelaromsättning för föreningarna i Allsvenskan under 2005 var ett underskott 59,0 mkr (2004: - 15,1 mkr), vilket är en försämring med 43,9 mkr jämfört med år 2004.

En anpassning har under senare år skett i de allsvenska klubbarna med syfte att minska sårbarheten och inte vara lika beroende av internationella spelarförsäljningar och/eller deltagande i UEFAs klubbmästerskap. Eventuella tillskott från dessa intäktskällor har under senare år alltmer betraktats som medel för att investera i öronmärkta projekt, som inte driver upp den allmänna kostnadsnivån, eller medel för att konsolidera. Under år 2005 har det uppstått ett trendbrott där de allsvenska föreningarna återigen verkar förlita sig på att spelarförsäljning till utlandet skall finansiera underskott i driften. Detta innebär ett högre ekonomiskt risktagande i föreningarna.

Finansiellt redovisade föreningarna i Allsvenskan ett samlat eget kapital uppgående till + 116,2 mkr för 2005 (2004: + 95,7 mkr). Den främsta förklaringen till denna förbättring är erhållna kapitaltillskott som några klubbar erhållit för att kunna stärka sin finansiella position, och därmed minska den finansiella risken.

Malmö FF är Sveriges rikaste förening med 61,4 mkr i eget kapital. Tvåa är BK Häcken med 12,0 mkr i eget kapital, följt av Landskrona BoIS som hade 10,9 mkr i eget kapital.

Av föreningarna i Allsvenskan redovisar samtliga tretton stycken positivt eller noll i eget kapital. Den fjortonde föreningen, Örgryte IS, har tagit tag i sin situation med krafttag och fått sin handlingsplan för hur man skall återställa det egna kapitalet till minst noll vid årets slut godkänd av Svenska Fotbollförbundets Licensnämnd.

Föregående år redovisade alla fjorton föreningar positivt eller noll i eget kapital.

Allmänt sett är nog dock fortfarande de flesta föreningarna underkapitaliserade. Vägar att stärka sina positioner kan t ex vara satsningar på spelarförädlingar med syfte vidareförsäljning till allsvenska eller utland, ökade publikintäkter, mer

prestationsbundna spelarsättningar och därmed kopplingar mellan intäkter och kostnader, inkomstbringande sidoverksamheter som tar till vara varumärkets mervärde samt anskaffande av externt riskkapital, varvid i samtliga fall eventuella skattekonsekvenser i varje enskilt fall måste analyseras.

För att föreningar, med idrottsliga ambitioner som är högre än de egna finansiella resurserna, skall kunna finansiera externa spelarförvärv, har under senare år i några fall skapats riskkapitalbolag, som står för finansiering och finansiell risk vid externa spelarförvärv.

Inslagen av bolagiseringar i olika former tenderar att öka, där det förekommer såväl bolagiseringar av hela elitverksamheter, såsom i s k Idrotts AB, som bolagisering av delar av verksamheter. Syftet med dessa bolagiseringar kan vara att både stärka balansräkningarna och renodla verksamheterna.

Det förefaller, utifrån 2005 års tabellplaceringar, som att det underlättar att driva verksamheten i bolagsform, eller i samverkan med bolag, om man skall nå högt i den Allsvenska tabellen.

Idrottsverksamhets särart är att man i verksamheten har att arbeta parallellt med såväl verksamhetsmål i form av sportsliga elitmål och sociala idrottsliga breddmål, som ekonomiska mål. Styrningen för att hitta balansen mellan dessa mål är inte lätt. Detta kan också vara en viktig förklaring till att föreningarna har svårt att bygga upp ett eget kapital. Kostnadsbesparingar leder lätt till sämre förutsättningar att nå verksamhetsmålen, vilka hos bl.a. många supporters och medlemmar ofta får den största uppmärksamheten. Införandet av Elitlicensen har dock inneburit att förståelsen för att inte ha negativt eget kapital har ökat högst väsentligt.

Man kan också uttrycka det som att skillnaden mellan företagsverksamhet och ideell föreningsverksamhet är att i ett företag är verksamhetsinnehållet ett medel för att nå målet ekonomiska överskott till ägarna, medan det i en ideell förening är ekonomin som är medlet för att nå målet ett bra verksamhetsinnehåll (som kan mätas såväl som elitlags tabellposition i Allsvenskan som den sociala breddverksamhetens kvalitet och kvantitet).

För de flesta föreningar i Allsvenskan synes det råda ett visst samband mellan nivån i rangordningen utifrån utgifter och årets tabellposition. Det är sällan som avvikelser mellan rangordning efter kostnader och tabellposition skiljer mer än tre positioner. Av det kan man trots allt dra slutsatsen att föreningar som har råd med högre kostnader också har en betydligt större chans att nå högre i tabellposition. Undantaget från detta är främst Kalmar FF

Det förefaller t ex som att det krävs cirka 30 mkr i kostnader (och därmed också långsiktigt i intäkter) om året för att kunna etableras sig som ett allsvenskt lag.

Avslutningsvis kan sägas att förmågan att kunna hushålla med resurser ju per definition är ordet ekonomi. Det finns säkert anledning för föreningar att ta lärdom av arbetssätten hos föreningar med tabellplaceringar som är högre än vad deras rangordning utifrån kostnader är. I synnerhet i de fall det upprepas under flera år.

*Svenska Fotbollförbundet
Kjell Sahlström*